

ANKARA'NIN NEFES ALDIĞI NOKTA: PAPAZIN BAĞI

Şevket ÇORBACIOĞLU

Ülkemizin yaklaşık 3500 nefes alma odağının (SİT) içinde çevre duyarlıları ve duyarsızlarını en fazla düşündürmesi gerekeni: Ankara Beton Cangılında Otantik Doğasal Kimliğini koruyabilmiş olan "PAPAZIN BAĞI"dır. Çünkü bazı duyarsız kesim, ülkemiz tarihi ve Doğal SİT alanlarını yapılaşmaya açmaya çalışırken, doğa dostu çevre duyarlısı "Kuloğlu" ailesi, Ankara'nın göbeğindeki "Papazın Bağı" diye anılan 13 bin m²'lik tapulu alanlarını 1994'de yetkili kuruma (tabiat varlıklarını koruma kurulu) baş vurarak 1. dereceden korumaya alınmasını sağlayıp Doğal SİT ünvanı ile ekolojik zaferlerini taçlandırmışlardır.

Asrılık çam, çınar, dut, Ankara armudu, Ankara ayvası, üvez, ceviz ve muşmula ağaçları, kedisi, köpeği, horozu tavuğu ve ördeği ile zengin biyolojik çeşitliliği korunmuş Papazın Bağı, doğanın muhteşem güzellikte Ankara'nın ortasında otantik bir örnek. Yürekli ve erdemli de... Ankara Beton Cangılı dedim. Evet doğru, son yıllarda Ankara; 'Beton Ormanına, dönüştürüldü... Papazın Bağı; Beton ormanını oluşturan; betondan çam, çınar, ceviz ve dut ağaçları vb ile kuşatılmış adeta. Kuşatılmışlığa kafa tutarcasına dimdik korkusuzca da ayakta. Üstelik beton kuşatılmışlığından kaçan Ankara sakinlerine de soluklanmaları için 40 yıldır konukseverliğin erdemli örneklerini sunuyor.

Girişte sizi horoz sesleri ve kuş cıvıltıları karşıyor. Doğa zenginliğinin otantik sesleri bir bütünsellik içinde insanı büyülüyor. Müzik yayını başta olmak üzere

Fotoğraf: Şevket Çorbacıoğlu

mekanik hiçbir ses yok. Kentin ses kirliliği Papaz'ın bağında adeta 'mass, edilmiş... doğayı solumak, kısa da olsa dinlenmek için "Kuloğlu" ailesinin Ankara'lılara muhteşem bir armağanı...

Papaz'ın Bağı için yazılı basında çeşitli duyultular (rivayetler) yer aldı. Çoğu da birbirleriyle çeliştiği için "Kuloğlu" ailesini dinlemenin doğru olacağını düşündüm. Kimilerine göre; Cumhuriyet'in ilk ikizleri olmaları nedeniyle; bağlık alan Necati-Hayati Kuloğlu ikizlere Atatürk tarafından hediye edilmiş, kimilerine göre de bağ alanını Baba Ahmet Efendi değerlendirmek için ülkeyi terke hazırlanan Ermeni ailesinden satın almış... Şimdilerde Papaz'ın Bağını işletenlerden biri olan Ahmet Efendinin torunu Abdullah Kuloğlu anlatıyor; "Cumhuriyetin ilk yılları... Dedem tiftik ticareti ile uğraşılıyor. Hayati, Necati Hasan, Hikmet ve Türkan adlarında 5 çocuk sahibi.. Necati ile Hayati ikiz. Ayırt edilmeyecek derecede benziyorlar. Uzun yıllar aynı kıyafetlerle Ankara'lıların hep dikkatini çekmişler.."

Abdullah Kuloğlu'nun devamında anlattıkları gerçekten çok ilginç "...1936 yılında dedem; göç eden azınlıkların terk ettiği bu alanı devletten açık artırmayla alıyor. Almasının temel nedeni Atatürk'ü çok sevmesi ve ona yakın olmayı düşünmesi... O zamanlar insanlar buraya tilki ve kurt avına gelirlermiş.. Dedem de ava meraklı. Sürekli av için gelirmiş buralara. Ailedeki doğa sevgisi dedemden kaldı bizlere. Bu nedenle de ava düşkünüz.. Gideriz sürekli. Kuloğlu Ailesi bundandır ki 'Avcılar, diye de anılır. Belli bir zaman sonra bağ bozumu için yazları geçici olarak yerleşilir buraya... Aslında ailece Hacettepe'de oturmakta ve Hamamönünde tiftik ticareti yapmaktadır. Savaş nedeniyle işleri bozulur. Bağlık alana haciz gelir. Dostlarının yardımıyla bağlık alanı kurtarır. Yoksulluk süreci başlar ve zorunlu olarak yerleşilir buraya..." 'Papazın Bağı' adı nerden geliyor? Diye soruyoruz; 'Anlatacaklarım aynı zamanda bu alanın işletmeye nasıl açıldığının kısa bir öyküsü olacaktır. Biz torunlarınca işletilen bu alan; yakın zamanda 100 yaşında kaybettiğimiz Babaannem, yani Ahmet Efendi'nin karısı Şaziye tarafından bir rastlantı sonucu işletme sürecine sokuldu..." Abdullah Kuloğlu'nun anlattığına göre; Bağ içindeki çeşme-ki duruyor- çamaşır yıkama yeri olarak kullanılmış. Yanında açık bir ateş, üzerinde sürekli çamaşırın kaynatıldığı büyük bir kazan bulunmuş. Bir süre kaynatılmış çamaşır çeşmede tokaçlanarak kirinden arındırılmaya çalışılmış. Açık ateşin bir yerinde gözleme yapılır, bir yerinde de Semaver kaynatılır çamaşır yorgunluğu gözleme ve çay keyfiyle çıkarılmaya çalışılmış. Bundan tam 40 yıl önce büyüüne kapılıp; bağı gezmek isteyen ODTÜ öğrencisi, çamaşır yıkayan Şaziye hanımla karşı karşıya gelir. Şaziye hanım çocuğa çay ve gözleme ikram eder. Gözleme ve çayı çok seven öğrenci, parasını ödemek koşuluyla yine ister. Şaziye hanım parayı kabul etmeyerek tekrar ikramda bulunur. Öğrenci Şaziye hanımın konukseverliğinden çok etkilenmiştir. Erdemli bir konukseverlik, gözleme-çay ve doğanın muhteşem zenginliği... Etkilenmemek

olası mı?.. Öğrenci; "arkadaş grubumla haftaya tekrar gelmeyi düşünüyorum. Yalnız ikramlarınız karşılığında para alırsanız..!" koşuluyla Şaziye hanıma teşekkür eder.. Bir hafta sonra Şaziye hanım öğrencilere gözleme ve çay ziyafeti çeker. Öğrenciler zorda olsa parayı kabul ettirirler.. Yoksulluk varya para iyi gelir. Öğrenciler ziyaretleri tekrar edince masa ve sandalye atarlar.. bahçeye.. Gören halk da gelmeye başlar.. Derken bahçe/bağ işletmeye açılır. Müşteriler de akın etmeye...

Papazın Bağı adı nereden geliyor? "Bunun içinde farklı duyultular var!" dediğimde, Abdullah Kuloğlu o duyultulara inanılmaması gerektiğini vurgulayarak; aslı Kirk Konaklar'da bahçe işletenlerin müşterilere söyledikleri yalandan kaynaklandığını iddia etti. Yalan şu; "oraya gitmeyin, orayı papaz işletiyor!..." Bundaki amaç halk arasında bu savı yaygınlaştırarak Kuloğlu ailesine kaptırdıkları müşterileri tekrar kazanmak... Ve böylelikle Kuloğlu Bahçe İşletmesinin adı "Papazın Bağı" olarak anılmaya başlamış o günden sonra...

Ankara yoğun yapılaşma sürecine girince "Papazın Bağı"na talipliler artıyor. Yapsatçı müteahhitler ve benzer kent rantçıları sürekli Kuloğlu ailesini ısrarlarıyla rahatsız etmeye başlamışlar. Tehdit edenler de olmuş... Eski Kavaklıdere Şarap Fabrikasına konuşlandırılan Shareton Otel'in yabancı ortakları, inşa öncesi fizibilite raporlarında otel için en uygun yerin "Papazın Bağı" olduğuna yer vermişler. Bu alan için ısrar edilmesine karşın Kuloğlu Ailesi buna izin vermemiş... ısrarlar karşısında bunalan Kuloğlu Ailesi çözümü 1994 yılında kendi istekleriyle "Papazın Bağı"nı 1. derecede koruma alanı (Doğal SİT) ilan ettirmekte bulmuşlar...

Kuloğlu Ailesi çevre duyarlılığının, çevre duyarsızları karşısındaki bu zaferi, kutlanması gereken evrensel bir olaydır.. özellikle Ankara'lılar, böylesi otantik zengin doğasallığı kazandırdığı için, Kuloğlu Ailesine karşı kendilerini borçlu hissetmelidirler...

Fotoğraf: Şevket Çorbacıoğlu

ANKARA'YI TANIMAK

Cüneyt CANVER

Ankara'ya 1963 yılında geldik.

Babam Mithat Canver, Sümerbank'ta memur olduğu için belki de bize yapabileceği en büyük iyiliğin Ankara'ya gelmemiz olduğunu düşünmüş olmalıydı ki, ne yapmış etmiş sonunda Başkent'teki Sümerbank Genel Müdürlüğü'ne Reklam ve Propoganda Şefi olarak atanmasını sağlamıştı.

Tabii o zamanlar Sümerbank denilince akla Hayyam Garipoğlu veya Cavit Çağlar gelmezdi.

Cumhuriyetin en onurlu kurumlarından birisiydi Sümerbank.

Kirletilmemişti.

Ulus'taydı.

Biz Tandoğan'da otururduk.

Ulus bizim için daha sıcak bir mekandı.

Çünkü ucuzdu ve biz çoklukla oralardan alış-veriş yapardık.

Kızılay, bugünün Akdere'lisi için Çankaya ne ise bizim için de oydu.

Sonra büyüdük, Ulus'a sığmaz olduk. Kızılay ise ilk iş heyecanlarımızı tattığımız yer oldu.

Ankara Atatürk Lisesi ve Ankara Hukuk Fakültesi'ni bitirdik ve kısacası Adana'da doğmamıza rağmen sonunda herşeyi ile bir Ankara'lı olduk.

Ve 37 yıldır bu kentte yaşamaya çalışıyoruz.

Ancak değişen ve gelişen dünya koşullarının Başkent'te oturmayı avantajlı kılacağını umarken kendimizi havası pis, yeşili az, trafiği keşmekeş bir kentin ve tüm bunlar yetmezmiş gibi anlamsız tartışmaların içerisinde buluverdik.

Şimdi Ankaralı olarak, "Kuğulu Park'ın ortasından yol geçirelim mi yoksa yeşile kıymayalım mı"yı tartışıyoruz.

Hititlerden bu yana varolan "Ankara'nın amblemi minareleri tersine çevrilmiş bir cami mi olsun yoksa Hitit Güneşi yerinde mi kalsın" atışmalarının içerisinde yuvarlanıp duruyoruz.

Ankara uzunca bir zamandır dibini ortaçağ dönemlerinde bulabileceğiniz çağdışı görüşlerin etkisi ve otoritesi altında yönetiliyor.

Kent, kendini ve tarih içerisindeki yerini ve anlamını yitirmek üzere.

Yapılması gereken ilk şey bu tersine gidişi mutlaka doğrusuna çevirmek olmalıdır.

Bunu gerçekleştirmek herkesten önce Ankara'yı demokratik, laik bir hukuk devletinin çağdaş başkenti olarak görmek isteyenlerin görevidir.

Fazla geç kalırsa çok değil kısa bir süre sonra Ankara'nın göbeğinin Pursaklar tipi külliyele donatıldığını yüreğimiz burkularak seyretmek zorunda kalacağız.